

یادداشت روز...

مناطق آزاد؛ پیشران اصلاحات اقتصادی و موتورهمگرایی منطقه‌ای دردولت وفاق

■ حسین مرادی

دبیر شورای عالی مناطق آزاد و دکتر مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور، تصویری روشن از مسیر جدید مناطق آزاد در دولت وفاق ارائه کرده؛ مسیری که بر سه ستون استوار است:

تولیدمحوری، آینده‌نگری و نقش آفرینی در اقتصاد کلان کشور.

۱) حرکت از مصرف‌گرایی به تولید و صادرات؛ تغییر ریل مناطق آزاد دکتر مسرور در گزارش خود نشان داد که مناطق آزاد از مرحله «واردات‌محوری» عبور کرده و به سمت صنایع ارزآور، صادرات‌محور و تولید رقابت‌پذیر حرکت کرده‌اند. کاهش ۱۱ درصدی ورود کالای همراه مسافر، رشد ۲۸ درصدی تولید، افزایش ۱۳ درصدی صادرات و جهش ۲۷۴ درصدی سرمایه‌گذاری خارجی، همگی نشانه‌های یک تغییر ریل واقعی است. این تغییر ریل، همان چیزی است که سال‌ها اقتصاد ایران به آن نیاز داشت: مناطق آزاد نسه به‌عنوان جزایر مصرف، بلکه به‌عنوان موتورهای تولید، صادرات و جذب سرمایه.

۲) سه دستاورد کلیدی مناطق آزاد در دولت وفاق

الف) جهش سرمایه‌گذاری و اعتماد دوباره بخش خصوصی افتتاح ۱۵ همت پروژه با سهم ۱۰۶ همتی بخش خصوصی، نشان می‌دهد که مناطق آزاد در دولت وفاق توانسته‌اند اعتماد سرمایه‌گذار را بازسازی کنند. رشد ۷۵ درصدی سرمایه‌گذاری داخلی و ۲۷۴ درصدی سرمایه‌گذاری خارجی، پیام روشنی دارد:

سرمایه‌گذار به ثبات، برنامه و آینده‌نگری پاسخ مثبت می‌دهد.

ب) توسعه زیرساخت‌های راهبردی و انرژی‌های پاک از نیروگاه ۴۰۰ مگاواتی ارس تا برنامه ۶۰۰ مگاواتی جدید و طرح هزار مگاواتی چابهار، مناطق آزاد به یکی از مهم‌ترین پایگاه‌های تولید انرژی پاک تبدیل شده‌اند. این رویکرد، هم نوازاری انرژی کشور را کاهش می‌دهد و هم مناطق آزاد را به الگوی توسعه پایدار بدل می‌کند.

ج) نقش آفرینی در تجارت منطقه‌ای و اتصال ایران به همسایگان از ایجاد هاب کالایی با کشورهای CIS تا پیگیری مناطق آزاد مشترک با ترکیه و پاکستان، مناطق آزاد در حال تبدیل شدن به دروازه‌های جدید تجارت خارجی ایران هستند. این همان نقطه‌ای است که می‌تواند ساختار تجارت خارجی کشور را متحول کند.

۳) مناطق آزاد؛ آزمایشگاه اصلاحات اقتصاد کلان دولت وفاق مناطق آزاد را نه صرفاً یک نهاد اجرایی، بلکه آزمایشگاه سیاست‌گذاری اقتصادی می‌بیند.

در این مناطق می‌توان:
-مدل‌های نوین مالی و تجاری را اجرا کرد
-مقررات تسهیل‌شده را آزمون د
-زنجیره ارزش صادراتی را تقویت کرد
-سرمایه‌گذاری خارجی را بدون بروکراسی جذب کرد
-و الگوهای موفق را به سرزمین اصلی تعمیم داد
این نگاه، همان چیزی است که دکتر پزشکیان در سخنان خود بر آن تأکید کرد:

برنامه‌محوری، آینده‌نگری و رقابت‌پذیری جهانی.
۴) ضرورت اصلاح قوانین و بازگشت مشوق‌های حذف‌شده یکی از مهم‌ترین محورهای سخنان دکتر مسرور، موضوعی است که سال‌ها فعالان اقتصادی بر آن تأکید کرده‌اند:

قوانین دست‌وپاگیر، بزرگ‌ترین مانع جهش مناطق آزاد است. بازگشت مشوق‌های قانونی حذف‌شده، اصلاح قانون مناطق آزاد و اعطای اختیارات واقعی به سازمان‌ها، شرط لازم برای تبدیل این مناطق به موتور رشد اقتصادی است. بدون این اصلاحات، ظرفیت‌های مناطق آزاد تنها بخشی از توان بالقوه خود را نشان خواهند داد.

۵) نگاه راهبردی رئیس‌جمهور؛ از ساخت‌وساز تا آینده‌سازی دکتر پزشکیان در سخنان خود یک نکته کلیدی را برجسته کر: مناطق آزاد باید با برنامه، رقابت‌پذیری و فناوری‌های نوین اداره شوند.
ایسن نگاه، مناطق آزاد را از «پروژه‌محوری» به «برنامه‌محوری» منتقل می‌کند.

او تأکید کرد که:
- هر منطقه باید نقشه راه علمی و رقابتی داشته باشد
- صنایع باید ماندگار، باکیفیت و قابل رقابت جهانی باشند
- محیط زیست و انرژی پاک باید در اولویت باشد
این رویکرد، مناطق آزاد را به موتور توسعه پایدار و متوازن تبدیل می‌کند. در پایان با کفت که مناطق آزاد، پیشران دولت وفاق در مسیر اصلاحات اقتصادی کشور هستند.

آنچه در مراسم بهره برداری ها دیده شد، تنها افتتاح پروژه نبود؛ نمایش یک مدل جدید حکمرانی اقتصادی بود.

مدلی که در آن:

- مناطق آزاد به موتور تولید و صادرات تبدیل می‌شوند
- تجارت منطقه‌ای از مسیر این مناطق جان تازه می‌گیرد
- انرژی پاک و زیرساخت‌های راهبردی توسعه می‌یابد
- سرمایه‌گذار داخلی و خارجی دوباره به ایران اعتماد می‌کند
- و اصلاحات اقتصادی از همین مناطق آغاز می‌شود

اگر اصلاحات قانونی مورد نیاز نیز به‌سرعت انجام شود، مناطق آزاد می‌توانند به قوی‌ترین ابزار دولت وفاق برای عبور از چالش‌های اقتصاد کلان تبدیل شوند.

اقتصاد کیش – در طول سالیان

اخیرهمواره شاهد شنیدن وعده‌های غیرعملی ازسوی مسئولین اجرایی کشور در سفرهای متعددی که به جزیره کیش داشته‌اند بوده‌ایم، شاید لازم باشد قانونی در این زمینه تنظیم و تصویب شود که برای مسئول بی‌عمل

هزینه دربر داشته باشد! بدبینی، از دست رفتن اعتماد مردم نسبت به مسئولان، سوء تعبیر و ایجاد فاصله؛ ناشی از وعده‌هایی است که برخی از مسئولان بدون در نظر گرفتن شرایط، امکانات و اختیارات به مردم می‌دهند تنها در جلسات مطرح، رسانه ای و سپس رها می‌شود!

به گزارش خبرنگار اقتصاد

کیش؛ وعده‌ای از مسئولان دولتی، وزیر، معاونان، نمایندگان مجلس و... خصوصاً در زمان انتخابات و پس از آن سفرهای متعددی به جزیره کیش داشته‌اند و وعده‌های بسیاری را به مردم برای حل مشکلات و چالش‌ها داده‌اند اما پس از گذشت چندماه از این سفرهانه تنها وعده‌ای عملی نشد بلکه بسیاری از این وعده‌ها رنگ باخت، و سخنی از آنها به میان نیامد. مردم عادی و سرمایه‌گذاران بسیاری چشم‌انتظار تحقق وعده‌های رنگارنگ برای حل مشکلاتشان بوده و هستند، اما پس از گذشت مدتی که این وعده‌ها عملیاتی نمی‌شوند، بدر نامیدی در دلشان کاشته می‌شود، کم کم دیگر هیچ وعده‌ای را نخواهند پذیرفت، حال این سؤال مطرح می‌شود که چرا هیچ نهاد رسمی و یا حقوقی بر عملکرد مسئولان و گفتار و وعده‌های آن نظارت ندارد و چرا یم مسئول و مدیر در برابر عملکرد خود پس از اتمام دوره خدمت پاسخگو نیست؟

بارها و بارها از تریبون‌های مختلف در همین جزیره کیش شاهد قول‌ها و وعده‌های مختلف برای اتمام یک پروژه نیمه‌تمام، حل مشکل بیکاری بومیان جزیره و خانه دار شدن آن‌ها، بازگشت آب و برق، حذف مالیات بر ارزش افزوده و معافیت مالیاتی مناطق آزاد، اجرای ماده ۶۵ احکام دائمی و حذف ماده ۱۴۰، حمایت از طرح های سرمایه گذاری، حل مسئله خصوصی سازی کیش ایر، موضوعات گمرکی، رفع مشکلات صادرات و مبادلات ارزی و یا حل چالش های سرمایه گذاری در حوزه گردشگری بوده‌ایم. پرداختن به این موضوعات اساسی در سفرهای متعدد افکار عمومی خصوصاً سرمایه گذاران بخش خصوصی را به حل مشکلات امیدواری می‌کند، فارغ از اینکه فکر کنیم آیا کلید حل این مشکل در دست فلان مسئول هست یا نه؟ پس از گذشت مدتی این وعده‌ها بنا به دلایل

مختلف به عموماً ناداشتن اختیار فلان مسئول است عملیاتی نمی‌شود و مردم می‌مانند و یکسری وعده‌های پوچ و بی سرانجام و اینجاست که می‌توان عملاً جزیره کیش را سرزمین وعده ها نامید...! اگر یک نهاد قوی بر روی عملی شدن وعده‌ها توسط مسئولان،

نماینده‌گان مجلس و... نظارت داشت، شاید وعده‌های نسنجیده کمتر از تریبون‌های مختلف بیان می‌شد، همچنین نیاز است آگاهی مردم نسبت به شرح وظایف مسئولان رده های مختلف افزایش پیدا کند و بدانند که حل یک مشکل خاص در حیطه وظایف مثلاً یک نماینده مجلس نیست و یا یک نماینده مجلس توان اجرائی مثلاً پروژه‌های عمرانی را نخواهد داشت!

از دست رفتن اعتماد عمومی محصول وعده‌های نسنجیده
در این خصوص باید چند نکته را مدنظر داشت: عموماً کسانی به مردم وعده می‌دهند که به دنبال دیده شدن هستند و گاهی این وعده‌ها خارج از توان، ظرفیت، امکانات، قابلیت‌ها و اختیارات آن فرد است. افرادی که وعده‌ها را به راحتی می‌پذیرند نیز در این موضوع مقصرند. فرد باید با کمی جستجو متوجه شود که آیا آن وعده قابلیت اجرایی شدن را دارد یا نه؟ تا زمانی که افراد زودبازور در بین عموم مردم وجود داشته باشد باید شاهد دادن وعده‌های پوچ و نسنجیده به مردم باشیم. مشکلات و چالش‌های موجود در کیش آنطور که مسئولان کیش به سازمان‌های مناطق که به بهبود وضعیت مناطق منجر شود سخن گفت. راه اندازی مدرسه کسب‌وکار برای مهارت‌آموزی بانوان در کیش؛ حمایت از بخش خصوصی کیش؛ تبدیل کیش به نماد اقتصاد دریا محور و احیای قوانین چگونگی اداره مناطق آزاد از موارد مورد اشاره او بود.

سید رضا صالحی امیری؛ وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی نیز در سفر به جزیره کیش از راه‌اندازی بومگردی در جزیره هندوآبی و رفع مشکلات بومیان جزیره هندوآبی سخن گفت. تقویت جایگاه جزیره به عنوان هاب آموزش گردشگری منطقه؛ حمایت از سرمایه‌گذاران و فعالان حوزه گردشگری؛ سیاست‌گذاری و حمایت از سرمایه‌گذاران و رفع موانع دورسالت اصلی دولت و راهبرد وزارت میراث فرهنگی و گردشگری معرفی شد و در این راستا آرازان‌سازی بسته سفر و تقویت ناوگان هوایی از دیگر وعده‌های او بود.

محمد جعفر قائم‌پناه؛ معاون اجرایی رئیس‌جمهور هم از همکاری‌های گسترده و اثربخش

هم مدعوینی هستند که به عنوان نمایندگان و سسنگویان جزیره کیش همواره در جلسات حضور دارند و موارد مشخصی را بارها و بارها برای هر مسئولی تشریح می‌کنند و متأسفانه عملاً هیچ نتیجه ای برای رفع عملی مشکلات دربر

نداشته است. معمولاً چنین جلساتی بسا تعریف و تمجیدهای تکراری طرفین و اظهار امیدواری برای حل مسائل پایان می‌یابد!

مروری بر وعده‌ها...

به جزیره کیش که در طول سالهای اخیر مسئولان زیادی را به خود دیده و وعده و وعید‌های بسیاری را شاهد بود می‌توان لقب "سرزمین وعده‌ها" را داد. در ادامه این گزارش نگاهی به بخش کوچکی از وعده‌های یکسال‌ اخیر برخی مسئولان خواهیم داشت. قضاوت درباره میزان تحقق این وعده‌ها با شما! سیدعلی منلی زاده؛ وزیر اقتصاد و امور دارایی در سفر به کیش از آزادسازی واقعی مناطق آزاد و بازگشتی در قوانین و مقررات مرتبط با فعالیت‌های اقتصادی و ضرورت اصلاح ساختار حکمرانی مناطق آزاد و تدوین سند تحول مناطق آزاد برای هر منطقه از جمله کیش سخن گفت. کرد. اینکه مسیر فعالیت سرمایه‌گذاران بدون مانع و با حمایت دولت هوار می‌شود. پایداری قوانین، ثبات مدیریتی، تضمین استمرار سیاست‌ها؛ سپردن تبلیغات فرهنگی و اقتصادی به بخش خصوصی و به سرانجام رساندن پروژه‌های کلان گردشگری و فرهنگی و معرفی کیش به عنوان یکی از نقاط کانونی جذب گردشگر داخلی و خارجی نیز از جمله موارد مورد اشاره به‌ضرتی بود.

و در آخر ...

مورادی که از نظر گذشت تنها بخش بسیار کوچکی از وعده‌هایی بود که عده‌ای محدود از مسئولان در سفر به جزیره کیش عنوان کرده‌اند، بررسی حضور بسیاری از شخصیت ها و وعده‌هایی که داده‌اند از حوصله این نوشتار خارج است اما اینکه چه میزان از این وعده‌ها محقق شده و آیا اصلاً تحقق وعده‌ها در حوزه اختیارات این افراد هست یا خیر همچنان محل سوال است. به نظر می‌رسد سالیان سال است که مشکلات معلوم و مشخص و راهکار‌ها هم معلوم و مشخص باشد اما اراده‌ای که باید برای حل مشکلات وجود ندارد. احتمالاً مدیر قاطع در تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی در بدنه پرتپ و خم حاکمیت کلافی سردر گم است. در بخش دوم این گزارش به وعده‌های محقق نشده مدیران جزیره می‌خواهیم پرداخت.

کیش؛ سرزمین وعده‌ها...!

■ نیمارجی

یادداشت روز...

زنان؛ نیروی محرک اقتصاد گردشگری مناطق آزاد

■ محمد بویری

زنان در اقتصاد گردشگری، به‌ویژه در مناطق آزاد، نقش محوری و در حال گسترشی ایفا می‌کنند که فراتر از سهم سنتی آن‌ها در صنایع خدماتی است. این نقش نه تنها محدود به فعالیت‌های مستقیم گردشگری مانند راهنمایی، هتلداری و خدمات رفاهی نیست، بلکه در زنجیره‌های اقتصادی و فرهنگی مرتبط با گردشگری نیز حضور مؤثر دارند. توانمندسازی زنان در این بخش، موجب افزایش کیفیت تجربه گردشگران، توسعه کسب‌وکارهای محلی و تقویت اقتصاد مناطق آزاد می‌شود.

تحقیقات نشان می‌دهد که زنان با دیدگاهی متفاوت نسبت به بازار گردشگری و نیازهای مسافران عمل می‌کنند. حساسیت آن‌ها به جزئیات، توجه به جنبه‌های فرهنگی و اجتماعی، و توانایی ایجاد تعاملات انسانی مثبت، تجربه گردشگری را برای بازدیدکنندگان به یک فرآیند خاطره‌انگیز و ارزشمند تبدیل می‌کند. در بسیاری از مناطق آزاد، این تجربه مثبت مستقیماً به افزایش مدت زمان اقامت گردشگران، مصرف خدمات جانبی و توسعه اقتصاد محلی منجر می‌شود.

یکی از ابعاد مهم نقش زنان، کارآفرینی در حوزه گردشگری است. زنان با راه‌اندازی کسب‌وکارهای کوچک و متوسط، از فروشگاه‌های صنایع دستی تا کافه‌ها و تورهای تخصصی، سهم قابل توجهی در تولید ارزش افزوده اقتصادی دارند. این کسب‌وکارها، علاوه بر اشتغالزایی، باعث معرفی فرهنگ، هنر و هویت محلی به گردشگران می‌شوند و بازاریابی فرهنگی مناطق آزاد را تقویت می‌کنند. تجربه‌های موفق نشان می‌دهد که حضور فعال زنان در مدیریت و مالکیت این کسب‌وکارها، موجب افزایش خلاقیت و نوآوری در ارائه خدمات شده و رقابت سالم در بازار گردشگری ایجاد می‌کند.

از منظر توسعه پایدار، مشارکت زنان در اقتصاد گردشگری مناطق آزاد مزایای اجتماعی و اقتصادی همزمان به همراه دارد. افزایش درآمد زنان از ارتقای سطح رفاه خانوارها و بهبود کیفیت زندگی منجر می‌شود و در عین حال، استقلال اقتصادی زنان، موجب کاهش وابستگی مالی و اجتماعی آن‌ها و توانمندسازی در تصمیم‌گیری‌های خانوادگی و اجتماعی می‌شود. این روند در بلندمدت، به کاهش نابرابری‌های جنسیتی و تقویت عدالت اجتماعی در جوامع محلی کمک می‌کند.

نقش زنان در بخش گردشگری فرهنگی نیز قابل توجه است. بسیاری از زنان با حفظ سنت‌ها، هنرهای محلی و صنایع دستی، توانسته‌اند گردشگران را بسا میراث فرهنگی مناطق آزاد آشنا کنند. این فعالیت نه تنها باعث حفظ و انتقال فرهنگ محلی می‌شود، بلکه ارزش اقتصادی این میراث را نیز افزایش می‌دهد. به عنوان نمونه، کارگاه‌های آموزشی صنایع دستی که توسط زنان برگزار می‌شود، هم درآمدزا هستند و هم به عنوان یک جاذبه فرهنگی عمل می‌کنند که گردشگران را ترغیب به خرید و مشارکت فعال می‌کند.

در حوزه خدمات و مهمان‌نوازی، زنان با حضور در هتل‌ها، رستوران‌ها، تورهای گردشگری و مراکز تفریحی، تجربه‌ای دوستانه، ایمن و با کیفیت بالا فراهم می‌آورند. آمارها نشان می‌دهد که گردشگران به ویژه خانواده‌ها و زنان مسافر، به محیط‌های خدماتی که زنان در آن‌ها نقش مدیریتی و اجرایی دارند، اعتماد بیشتری دارند. این اعتماد مستقیماً به تکرار سفرها، تبلیغات دهان به دهان مثبت و افزایش وفاداری گردشگران به مقصد منجر می‌شود.

سهم زنان در بازاریابی گردشگری و شبکه‌سازی نیز اهمیت قابل توجهی دارد. آن‌ها با ایجاد شبکه‌های محلی و بین‌المللی، گردشگران را به خدمات متنوع و محلی متصل می‌کنند و ارتباطات تجاری و فرهنگی را تقویت می‌کنند. این شبکه‌ها، هم باعث افزایش فروش خدمات و محصولات گردشگری می‌شوند و هم موجب جذب سرمایه‌گذاری و حمایت نهاد‌های عمومی و خصوصی برای توسعه پایدار گردشگری در مناطق آزاد می‌گردند.

با وجود مزایای متعدد، زنان در اقتصاد گردشگری با چالش‌هایی نیز مواجه هستند. محدودیت‌های اجتماعی و فرهنگی، دسترسی محدود به منابع مالی و آموزشی، ضعف زیرساخت‌های حمایتی، با این‌ها در جمله موانع اصلی فعالیت زنان در این حوزه محسوب می‌شوند. به این حال، تجربه موفق مناطق آزاد نشان می‌دهد که برنامه‌ریزی هدفمند، حمایت‌های مالی و آموزشی، و ایجاد فضاهای کاری امن و منطقی می‌تواند این موانع را کاهش دهد و مشارکت زنان را به سطحی پایدار و گسترده ارتقا دهد.

سیاست‌گذاری مناسب در مناطق آزاد می‌تواند نقش زنان را در اقتصاد گردشگری تقویت کند. اعطای تسهیلات مالی و اعتباری، ارائه دوره‌های آموزشی تخصصی و مدیریتی، و ایجاد شبکه‌های حمایتی برای کارآفرینان زن، در این حوزه محسوب می‌شوند. به این حال، تجربه موفق مناطق آزاد نشان می‌دهد که برنامه‌ریزی هدفمند، حمایت‌های مالی و آموزشی، و ایجاد فضاهای کاری امن و منطقی می‌تواند این موانع را کاهش دهد و مشارکت زنان را به سطحی پایدار و گسترده ارتقا دهد.

سیاست‌گذاری مناسب در مناطق آزاد می‌تواند نقش زنان را در اقتصاد گردشگری تقویت کند. اعطای تسهیلات مالی و اعتباری، ارائه دوره‌های آموزشی تخصصی و مدیریتی، و ایجاد شبکه‌های حمایتی برای کارآفرینان زن، در این حوزه محسوب می‌شوند. به این حال، تجربه موفق مناطق آزاد نشان می‌دهد که برنامه‌ریزی هدفمند، حمایت‌های مالی و آموزشی، و ایجاد فضاهای کاری امن و منطقی می‌تواند این موانع را کاهش دهد و مشارکت زنان را به سطحی پایدار و گسترده ارتقا دهد.

نقش زنان در اقتصاد گردشگری مناطق آزاد، ترکیبی از کارآفرینی، خدمت‌رسانی، بازاریابی فرهنگی و توسعه پایدار است. حمایت از مشارکت فعال زنان، به معنای سرمایه‌گذاری در کیفیت تجربه گردشگران، رشد اقتصادی توسعه اجتماعی و حفظ فرهنگ محلی است. تجربه‌های جهانی و منطقه‌ای نشان می‌دهد که هرچه زنان در اقتصاد گردشگری نقش مؤثرتری داشته باشند، هم بهره‌وری اقتصادی و هم انسجام اجتماعی مناطق آزاد افزایش می‌یابد. به این ترتیب، تمرکز بر توانمندسازی زنان نه تنها یک ضرورت اجتماعی و فرهنگی است، بلکه استراتژی اقتصادی مؤثری برای توسعه پایدار گردشگری در مناطق آزاد محسوب می‌شود.

♦ شوخی با تیتیرهای اقتصاد کیش...

♦ اشتغال در جزیره، فرصتی برای دیگران و انتظار برای کیشوندان
حالا این دیگران چه کسانی هستند...؟!
از کدام شهرند؟ لابد میخواهید بگید در هر دوره فرق می‌کند؟!
بیچاره جوانان شهر من...!
تاکید بر رویکرد حمایتی و تسهیل گر سازمان منطقه آزاد کیش در حوزه سرمایه گذاری

♦ سرمایه گذاری در چه زمینه هایی فقط ساخت و ساز با فرهنگی ، اجتماعی هم شامل می‌شود؟!

♦ مسیر تحول اقتصادی کشور از مناطق آزاد میگذرد
خیلی وقته این شعار را تکرار می‌کنید آقای وزیر ولی تا حالا چیزی ندیده ایم!
خدمات دهی ۱۳۵ پزشک متخصص مقیم و پروازی در بیمارستان کیش

یعنی میخواهی بفرماید کسی نرفته مردم نگران نباشند!
♦ نوروز فصلی برای بهتر دیده شدن جزیره کیش است
بله البته ! نوروز کیش موعد خیلی اتفاقات است...!

۳۰ سال حضور مستمر و فعال در عرصه مطبوعات و رویدادهای خبری کیش

روزنامه